

Karta över Ryssarnas attack på Pirtimäki läger den 5 maj 1790.

Beskrivning

Vår ställning var denna.

- A. Vårt huvudläger, bestående av omkring 500 man (utom en mycket sjuk). Dessa voro mot fienden uppställda i den ordning framför lägret, som a,a,a, visar.
- B. En förpost på högra flygeln, bestående av 72 man infanteri, som låg $\frac{3}{4}$ mil ifrån lägret. Befälhavaren över denna trupp, bröt upp härifrån utan order, så snart han blivit förvissad att huvudlägret var attackerat. Han tog den genaste, med gult markerade vägen, huru den gick över kärr och mycket eländig mark, och för att göra truppen så mycket mera lättare lämnade han kappor, ränslar och flaskor efter sig i skogen. Härigenom befordrades skyndsamhet av dess marsch, så att den framkom till Torikon Järvi klockan 4 om morgonen, sedan attacken varat i två timmar.
- C. En avancerad postering av 50 jägare, som lågo i Hultins rusthåll.
- D. En postering av 40 man inom retranchementet.
- E. En aviserad post av 12 man.
- F. En förpost av 50 man i kärriniemi by, till västra flankens betäckning, som 1 timma efter attackens början, marscherade till lägret över isen efter den gulfärgade vägen.
- X. Våra fältvärk, allesammans tecknade med grönt. Rutorna omkring lägret äro gula.
- Y. Hemman i Pirtimäki by, av vilka det, som låg närmast lägret, blev av fienden intagit, och sedan uppbränt. Våra kanoners antal var överhuvud 10. Bland dem 2 stycken 6 pundiga och 8 stycken 3 pundiga. I den ställning angrips vi klockan 2 om natten av en fiende, som var mellan 2 och 3000 man stark. Man marscherade fram på 3 kolonner. Den mellersta gick landsvägen, markerad med rött, medförande 2 stycken 3 pundiga kanoner och 1 Haubits. Forcerade sig fram ända till g.g. Den högra avancerade den rött tecknade vägen över vårt retranchementet (som även kompanijägarna på flera ställen överreds) och trängde sig fram till i.i. Den västra gick genom Hultins rusthåll, drevs jägarna däriifrån och uppbrände det, marscherade sedan över Torikon Järvi, och framkom, efter den över sjön punkterade vägen till h.h. Attacken, som överallt börjades på en gång, fortsatte med största häftighet i 4 timmar. Och huru vår styrka, så den ringa den var, bevisade ett ståndaktigt mannamod och med fälld bajonett, höll fienden på avstånd, så är likväl att förmoda att vi, av en så mycket överlägsen styrka, uppå ett så öppet sätt blivit slutligen övermannade, om ej befälhavaren över förposten 6, i så lagom tid infunnit sig, och därvid nyttjat den krigslist, att så snart han kunde synas av fienden vid K, utbreda sin trupp till en ansenlig front, i det han ställde dem på ett led med 1 $\frac{1}{2}$ alns avstånd mellan var karl, och sedan fallit av till en kolonn av lika längd, samt ställt sin marsch neråt Vikbottn L, i avsikt att sätta fienden i farhåga om sin reträtt säkerhet. Ändamålet vanns. Fienden måste dela sin styrka, och den häftiga eld, som på denna sidan varvid uppkommen, satte dem, som attackerade vårt i förskräckelse och påskyndade deras reträtt, som skedde klockan 6 på förmiddagen. Strax därpå blev vårt läger förstärkt med 170 Björneborgare som låg 1 mil från lägret. Dessa finge order att delta i fiendens förföljande. Vår förlust var 70 man döda och blesserade 2 officerare skjutna. Fiendens förlust var 40 man skjutna och 35 blesserade 1 officer fången. Kompaniet den 6 juli. Kopierade den 15 maj 1802 av Hans Majestät Livregementet efter herr major Möllers original.

1792 Sam Möller

brigaden. Under Edenhjelms befäl ställdes ock det s. k. > partiartilleriet >, utgörande 2 st. 6 pundiga och 2 st. 3 pundiga kanoner. En hastig och ansträngande marsch utfördes nu. Efter 13 dagar, den 24 September, var bataljonen i S:t Mikael. Endast 2:nne dagar hade under denna marsch användts till rastedagar. Emellertid var ryktet om det fiendtliga anfallet ogrundadt. Bataljonen kom dock att qvarstanna här.

I början af Oktober tycktes ryssarne vilja bereda sig till att öfvergå Kymmeneelf. För att om möjligt förhindra detta befalldes Edenhjelm och Jägerhorn att från S:t Mikael utföra en skenrörelse mot fiendens högra flank. För fullgörandet af detta uppdrag utgaf öfverstelöjtnant Edenhjelm den 6 Okt. 1789 en så lydande order:

>Paroll: Lycklig. Lösen: Utgång

1:o I morgon kl. 6 f. m. samlas 80 man korpraler och soldater af hvarje kompani, försedde med 36 skarpa skott på man, för att marschera i följande ordning:

Först Dragonerne, Grenadiererne, och båda 6 pundiga kanonerne, dernäst bataljonen samt 3 pundiga kononerne derefter 1 piket af 1 underofficer och 24 man, sedan bagaget och sist arriergardet, 1 officer och 24 man.

Till betäckning vid bagaget 2 man vid hvarje vagn. Jägarne marschera hälften på hvardera sidan af kolonnen, hvilket dem skall anvisas.

2:o Två reservvagnar och fyra kärror medtagas, på hvilka läggas 8 tält på hvart kompani och lika många kittlar samt 10 yxor och alla spadar och ett täcke till hvarje tält.

3:o Manskpet behåller endast i ränslarne: 1 skjorta, 1 par strumpor och hårkam, det öfriga förvaras i säckar och lägges i de vagnar som qvarblifva, men i det stället medtages all proviant.

4:o Så mycket hö som af regementsqvartermästaren undfås utgifves och medtages.

5:o Uti lägret qvarlemnas fänrik Uggle och rustmästare Damberg, det öfriga befälet följer bataljonen.